

ČAKAVISCH-DEUTSCHES LEXIKON

Teil III

ČAKAVISCHE TEXTE

Herausgegeben von

PETAR ŠIMUNOVIĆ und REINHOLD OLESCH

1983

BÖHLAU VERLAG KÖLN WIEN

INHALT

Vorwort von R. Olesch	XVII
Einleitung von P. Šimunović	XXI
Abkürzungen	XXXVI
Zeichen	XXXVII
1. DALMATINISCH-IKAVISCHES ČAKAVISCH	1
1.0. Brač	3
1.0.1. Dračevica	4
Náše město (4), Náše živjene i náši običaji kroz godišće (5), Sličice iz nášega života (15)	
1.0.2. Ložišća	24
Pitalica u Ložišću (24), Domaća pripovjetka u Ložišću (24), Ložišće (24)	
1.0.3. Nerežišća	26
Zvŕine stôpe (26), Macići i tovôr na Grištulu (26), Môli posiso vîlû (28), Morskô ženâ, morskî čovîk i riba ko škôj ná môrû (28), Rûdica (30), Dvô višenâ (31), Ováko je lâšne továru (31), Jûdi sa jelnin ôkon (31), Jô san jedôn pût vidi (32)	
1.0.4. Postira	33
Lûdo ženâ (34), Svëti Rôk čini čudesâ (35), Mât pridôla čer vrâgu (36), Brât kozlić (38), Ženâ i vrâg u jâmi (41)	
1.0.5. Pražnice	44
Vilê i macići (44), Vilê baláju (44), Maciće opârilo úje (44), Pûške ol smričâ (45), Jûto vînô (45), Ženâ ne môže jist (46)	
1.0.6. Bol	46
Kûća u kûći (47), Vrâg i ženâ se tükli (50), Ol tovâra se stvorî frôtar (50), Svëti Pëtar i čele (53)	
1.0.7. Supetar	53
Kôće potégnû Mrdûju (54), Tôp ol smokovîne (54), Dôj mèni, ako nêće ôn! (54), Hubòtnicâ utèkla u fumôr (55), Starac iz Supetra priča svoj život (56)	

1.1.	Hvar (Insel)	57
	Sprichwörtersammlung (57)	
	A. Vrbanj, Vrisnik, Svirče, Sveta Nedija	58
1.1.1.	Vrbanj	59
	Domaća pripovetka (u Vrbaňu) (60), Narodna pesma (u Vrbaňu) (60), Vrôg vâze remetu (61)	
1.1.2.	Svirče	61
	Domaća pripovetka (u Svirčima) (61), Viško u „Óvu mariju“ (62), Oštôr (63)	
1.1.3.	Vrisnik	65
	Morâ (65)	
1.1.4.	Sveta Nedija	66
	Svêta Nedîja (66)	
	B. Stari Grad, Dol, Jelsa	69
1.1.5.	Stari Grad	70
	Stôri Grôd (70), Pesma sv. Katarini (u Starom Gradu) (71), Uspavanka (u Starom Gradu) (72)	
1.1.6.	Dol	72
	Molitva o muci Isusovoj (u Dolu) (73)	
1.1.7.	Jelsa	73
	Jêlsa (73)	
	C. Brusje	75
1.1.8.	Brusje	75
	U cåra Trojôna kôzje ûsi (76), Lûdi brât (77), Kôlera (80), Kakđsu popû pasâli gûti (80), Mikûla, slûgo ðca môga, dîsi? (81)	
	D. Hvar (Ort)	83
1.1.9.	Hvar (Ort)	83
	Starac priča svoj život (u Hvaru) (83)	
1.2.	Vis (Insel)	84
1.2.1.	Vis (Ort)	85
	Dvô picigamôrta (85)	
1.2.2.	Komiža	85
	Mûz, zenâ i sîn (86), Šlifcica iš Polspilja (86), Nôvi klobûk (87), Covik priko bônde (89), Vakônce na bracêri (90)	

1.3.	Korčula	99
1.3.1.	Vela Luka	102
	Zagonetke (102)	
1.3.2.	Pupnat	102
	Prodala sina đavolu (102)	
1.3.3.	Žrnovo	103
	Dosetljivi sluga (104)	
1.3.4.	Lumbarda	105
	(ohne Titel) (105)	
1.4.	Südwestliches Pelješac	106
1.4.1.	Stankovići bei Orebić	107
	Grci (107), Mora (108), Brda (108), Škržole i dūkat (109), Blago (109), O(d)tenaća (110)	
1.5.	Lastovo	112
1.5.1.	Lastovo (Ort)	113
	Mat na gr̄ebu mālega sīna (113), Mjēt'ani pāmēt kupovāli (114)	
1.6.	Split	115
1.6.1.	Split (Veli varoš)	117
	O mīčimān (118), Jemātva (121), Turmāčina (123)	
1.7.	Šolta	125
1.7.1.	Grohote	126
	Kakđ je Zmājilka jila pršurāte (127)	
1.7.2.	Donje Selo	127
	(ohne Titel) (127)	
1.7.3.	Gornje Selo	128
	(ohne Titel) (128)	
1.8.	Die Inselgruppe von Šibenik	130
1.8.1.	Zlarin	131
	Gōspa od Rašele (132), Prđā vrāgu šenīcu (133), Siromāh prđā vrāgu dūšu (135), Priča o Lōdi (138), Mōme Kōkin se vrācā dōma (140), Svēti Mikūla bāčija nōvac u kūču (140)	
1.8.2.	Krapanj	141
	Ribarščina (142)	
1.8.3.	Šepurine	142
	Danica (142)	

1.8.4.	Prvić Luka	142
	Mlăden (142)	
1.8.5.	Murter	143
	Nedîja (143)	
1.8.6.	Betina	143
	Marîja (143)	
1.8.7.	Tisno	144
	Ānte (144)	
1.8.8.	Jezera	144
	Selđ (144)	
1.8.9.	Žirje (Insel bei Šibenik)	145
	Nâš jedân dâñ (147), Kâ smo šli na ribę (147), Mrîža šabata (148), Od Balúna do Lantérnę (148)	
1.9.	Vrgada (Insel)	149
1.9.1.	Vrgada (Ort)	149
	Buškalo (151), Prokjestvo u deveto kolino (151), Majig (151), Vile dobađaju jabuke (152), Uzrečice (152), Poslovice (153)	
1.10.	Die Inselgruppe der Kornaten	154
1.10.1.	Zur Toponomastik der Adriaküste zwischen Zadar und Šibenik	154
	Popis toponima po brojevima na Pomorskoj karti Pomorska karta br. 205 (155), Pomorska karta br. 206 (159)	
2.	EKAVISCH-IKAVISCHES ČAKAVISCH	163
2.0.	Čakavisch aus der Region von Zadar	165
2.0.1.	Die Inselgruppe von Zadar	165
2.0.1.0.	Sali auf Dugi otok	166
	(ohne Titel) (167)	
2.0.1.1.	Premuda (auf der Insel Premuda)	169
	Ka se mladîc i div"ôjka ženu (170)	
2.0.1.2.	Silba (auf der Insel Silba)	171
	Prîča o jenôga barbiêra (172)	
2.0.1.3.	Olib (auf der Insel Olib)	173
	Rat (174), Sama (174)	
2.0.1.4.	Insel Pag	174
	Štomđrina (175), Jand"ârmi (176)	

2.0.2. Das Festland von Zadar	177
2.0.2.1. Petrčane (nordwestlich von Zadar)	177
Málo zemljé (178)	
2.0.2.2. Novigrad	178
Priča tete Mare (180), Ka(d) smo se udávále (180), Mäslíne grádu (180), Stari Gliša pripovijeda (181)	
2.1. Čakavisch aus dem Kroatischen Küstenland (Hrvatsko primorje)	182
2.1.1. Novi	182
Slügä i kráj (183), Čđbani i vük (184), Násradin i ženä (185), Petěh i lisica (186), Müž i ženä (186), (Volkslieder) (186), (Scherzgedicht) (190), (Molitvica) (191), Ot kolèdyè (192), (Rätsel und Sprichwörter) (194), (ohne Titel) (195)	
2.1.1.1. Kamenjak (nahe Crikvenica)	196
Isjćak govora (196)	
2.1.2. Senj	196
Séjnska bänja 1928 (198), Senjani u Zagrebu (202), O čišćenju lade (202), Kako se tovari brod (202), Karneväl (203)	
2.2. Čakavisch von den Quarnerischen Inseln	204
2.2.1. Insel Krk	204
2.2.1.1. Dobrinj	204
Narodna nošnja u Dobrinju (205), Muška narodná nošnja (206), Ženská narodná nošnja (209), Tumban ili rub (211), Obuća (212), Nakit (213), Češljanje (216), Plaćivice (217)	
2.2.1.2. Baška	221
Národní óbicaji va Báske (221)	
2.2.2. Susak	224
Dyt B'eli (226), Stári Bráćic (226), Svigalica (227), Korizma (227), Kako smo letyli od aroplanof (227), O – strica Jivana (228)	
2.2.3. Lošinj	229
Od Ostromana (230), Továr (231), Garci (231), Gv'era (231), Štorija na híoadu (231), Ribovaňe (231), Harv'aska skula v Nerezinah (232), Kí drûgomu cini, s'ám sëbi cini (232), Kakđf je Šúscan na pirù (233)	
2.2.4. Unije	233
Ot stáre (234), Továr (234)	

2.3. Das čakavische Festland	235
2.3.1. Otočac und Umgebung	235
2.3.1.1. Lešće	237
U Perātovi Drāga pod Oštrīn Gričēn (237), Kāko oriēmo (237), Uputstva ženi (237), Kat'san se ženil (237), Kāko je ovše godine rodlo (238), Nezgoda s kolima (238), Oko stoke (238), O kućnom poslu (238), Ča san rāđila čjera (238), Kāko san lešila za zjēcon (239), Moja istōrija (239), Odlomci iz razgovora (239), Dolari (240)	
2.3.1.2. Prozor	240
Jā i mđja bāba (240), Kāko san živil (241), Iz lōkve vodē (241), Vük odnēsal övcü (241), Nđova godina (241), Bāba i dīca (242), Verovanja (242), Bāba i vūna (242), Stari božićni običaji (242), Razno (243), Isječki govora (244)	
2.3.2. Brinje und Umgebung	245
(ohne Titel) (247)	
2.3.3. Kajkavisch-čakavische Dialekte aus dem Pokuplje und dem Žumberak-Gebirge	250
2.3.3.1. Požun bei Ozalj	252
Na Vēliki pētak (252), Diklica me prđsi (253), Sijaj, sijaj, sūnčće (253), Jürjefsa (254), Cúcak, lisčca i vük na svădbi (254), Mihićnca Kuzmāna sín (255)	
2.3.3.2. Zajačko selo bei Ozalj	256
Na kūpanju (256), Prōsci (256), Kāk je snáha poštivala svěkra (257), Kāk se slúga osvětil gospodáru (257)	
2.3.3.3. Pobrežje	257
Sânjanje na obrôvu (257)	
2.3.3.4. Donji Oštri Vrh bei Ozalj	258
Kāk se živí (258), Na čihānju pērja (258)	
2.3.3.5. Ribnik (zentraler Ort im Flußbogen der Kupa)	258
S'usedi (259)	
2.3.3.6. Prekríje (südwestlich von Ozalj)	259
Tōrāc (259)	
2.3.3.7. Žumberak	260
Küchenarbeiten (260), Feldarbeiten (260), Kleinere Aufzeichnungen (261)	

3.	EKAVISCHES (UND IKAVISCHES) ČAKA-VISCH IN ISTRIEN	263
3.1.	Das Gebiet von Kastav (Kastavština)	265
3.1.1.	Halubje (Zentrale Kastavština)	266
	Kastavci su kapitâna va lôkva hîtili (266), Ubôrak cekinî (267), Štriga Frîcûlova (268), Lësica (269), Ča su nekada povedali goršâkî (270), Kâkô j' proteklâ kâv z bûkvi (270), Ča stari deju (271)	
3.1.2.	Kastav	272
	Kako su Kastavci turan snažili (272)	
3.1.3.	Brešca (nordčakavischer Typ aus Liburnien)	274
	Kastavci šfrê crékâv (275)	
3.2.	Kurze Übersicht über die Mundarten Istriens	276
3.2.1.	Liburnien in Istrien	282
	Kako Lovrânci niš n' uméju (282)	
3.2.2.	Žminj (Mittelstrieren)	284
	Žmiň (286), Žmiňska kût'a (286), Va_starínskeh kùhiňah (287), Va_starínske kámare (287), Rðba (288), Konðba (288), Duðr (288), Ordënie (288), Žetva (289), Trgàdva (289), Luðf (290), Božit' (290), Važán (290), Otrokî (291), Mladitî i_divojcine (291), Smîrt (292), Ugáń na_vílo Ivâni (292), Trí krâši (293), Dûhovi i_Telovo (293), Šam'âń (293), Štrigi (293), Mâckari (294), Stôrija od_bréka i_od_(v)úka (294)	
3.2.3.	Das Gebiet von Buzet	295
3.2.3.1.	Nugla (Nûgla)	297
	Nûgla (297), Né_Krásę (298)	
3.2.3.2.	Brul (Brûw)	299
	Brûw (299), U_ýáni u_Púpit'evi-hfši (300)	
3.2.3.3.	Klenovščak in Istrien	300
	Razgovor (301), Lûce i Kâte (301), Jûre i Miho (302)	
3.2.4.	Ikavisches Istrien – Vodice (nördliches Istrien)	302
3.2.4.1.	Vodice	304
	Ut-palčča (305), Záruke i-přr (306)	
3.2.4.2.	Krnica (südöstliches Istrien)	308
	Dví mâtore, a jedân sín (308)	
3.2.4.3.	Karleviči bei Poreč (westliches Istrien)	308
	Dví mâtore, a jedân sín (309)	

Inhalt

4.	ČAKAVISCH IM AUSLAND	311
4.1.	Čakavisch im Burgenland	315
4.1.1.	Nördliches Burgenland	315
	Fraze i poslovice (317)	
4.1.1.1.	Parndorf (Pandrof)	321
	Puk i zvonar (321), Dva raubari (321), Vrak pa šuostr (322)	
4.1.1.2.	Pama (Bielo Selo)	323
	Kuojnočani (323), Novosieuci rivaju crikvu (323), Beloseuci i baka (323), Svjeti Ladislau (324), Različite pjesme (324)	
4.1.1.3.	Au am Leithagebirge	325
	Vrag je ovdien (326), Škropi (326)	
4.1.1.4.	Neudorf (Novo Selo)	326
	Tršci (326), Va Ugřskom (326), Va Bőzni (327), Stihovi (327), Jačka na Štefana Mučenika, drugi dan po Božiću (329)	
4.1.1.5.	Děvínská Nová Ves (südlich von Preßburg-Bratislava)	330
	O trí kt'jera (330), O jèdnoum princi (332), O Popelvári (335)	
4.1.2.	Poljanci (Baumgarten)	339
4.1.2.1.	Baumgarten	341
	Märchen vom hl. Laurentius (341)	
4.1.2.2.	Draßburg	344
	Hochzeit (344)	
4.1.2.3.	Hornstein	344
	Märchen von einem, der reich werden wollte (344)	
4.1.2.4.	Oslip	346
	Wie es früher zum Kirtag war (346), Bauernarbeit (346)	
4.1.3.	Dolinci	347
4.1.3.1.	Frankenau (Frankanava)	348
	Märchen (348)	
4.1.3.2.	Weingraben (Bajngrob)	349
	Hochzeitsbrauch (349)	
4.1.4.	Südliches Burgenland (Stinatz)	350
4.1.4.1.	Stinatz (Stinjaki)	353
	Feldarbeit (353)	
4.1.4.2.	Stegersbach	354
	Aus dem Leben (354)	

4.1.4.3. Heugraben	355
Kirchtag (355), Pflügen (355)	
4.1.4.4. Eisenhüttl	356
Dachdecken (356), Hausbau (356)	
4.1.4.5. Großmürbisch	357
Besuch in Amerika (357)	
4.1.4.6. Reinersdorf	358
Färben der Ostereier (358)	
4.1.5. Eine Urkunde in burgenländisch-čakavischer Mundart	358
4.2. Čakavisch aus den Vereinigten Staaten von Amerika	363
4.2.1. Beispiele des amerikanischen Kroatisch in der Sprache čakavischer Informanten	363
(ohne Titel) (363)	
4.2.2. Beispiele eines bilingualen Čakaven aus San Pedro, Kalifornien	367
(ohne Titel) (367)	
 5. ČAKAVISCH ALS SPRACHE DER DICHTUNG	379
5.1. Dichter aus dem ikavisch-dalmatinischen Raum	384
5.1.1. Marin Franićević	384
Sváko godišće vr̄ćomo se tako (384), Māt sinu ča gré put Amérík (385), Dvô, trí pútâ na godišće dohđidu listi (386), Poklāda na škojù (387), Märtvi zvôñ (388), Mäsline po škojma (388), Govoréne Mikûle Trúdnega svrhu škđijh (389), Greštvini smihâ (392)	
5.1.2. Stjepan Pulišelić	396
Na pliši (396), Velo šuša (397), Pír (397)	
5.1.3. Drago Ivanišević	398
Jübâv (399), Nesflknâ divôjka (399), Grémđ mî puntârl (399), Mašlina (400), Divôjka (400), Mlâda udovîca (400), Kâ brašenica krûva u kopâni (401), Môre (402)	
5.1.4. Šime Vučetić	402
Lipôs (403), Po vějâče (403), Jíd nárâvi (404), Lipo_tí_je digo (405), Linščak (406), Lükâ u_svitù (407), Obrn_je_vitar (407)	

Inhalt

5.2.	Dichter aus dem ekavisch-ikavischen Raum	409
5.2.1.	Stjepan Vladimir Letinić . . . . . Ogáni lëta (409), Mladica (410)	409
5.2.2.	Nikola Kustić . . . . . Vrime pôâsko tezôâsko (410)	410
5.2.3.	Miroslav Kovačević . . . . . Spî, mala mojâ (411), Krîži (412), Žurnâde (412), Ma svêdno mîslin (412)	411
5.2.4.	Nikola Bonifačić Rožin . . . . . Jedina (413), Čarâne (413)	413
5.3.	Dichter aus dem kastavischen und istrischen Raum	415
5.3.1.	Vladimir Nazor . . . . . Galijotova pesan (415), Stomanja (416)	415
5.3.2.	Drago Gervais . . . . . Moja zemja (417), Trešete (417)	417
5.3.3.	Mate Balota . . . . . Moja mati (419), Koza (419)	418
5.3.4.	Zvane Črnja . . . . . Zâspal Pâvè (420), Po svâte (421), Va žmîfsken pržûone (422), Plâc Osipa Sûrega (423), Kunë otac muój (424), Smrt (426)	420
6.	ČAKAVISCH IN DEN ÄLTESTEN KROATI-SCHEN SCHRIFTDENKMÄLERN	429
6.1.	Die Steinplatte von Baška (auf der Insel Krk)	433
6.2.	Die Urkunde von Povlja	436
6.3.	Die Ordensregel der Dominikanerinnen von Zadar vom Jahre 1345	442
6.4.	Die istrische Grenzurkunde (nach der Abschrift aus Kršan)	451

Inhalt

GLOSSAR ZU DEN ČAKAVISCHEN TEXTEN	523
BIBLIOGRAPHIE	555
1. Veröffentlichungen zum Čakavischen	558
2. Veröffentlichungen in čakavischer Mundart	588
Verzeichnis der Abbildungen und Karten mit Quellen- nachweisen	600
REGISTER	603
Autorenregister	605
Register der Orte, Inseln und Landschaften	607
ANHANG: NACHTRÄGE ZU TEIL I UND II	
DES ČAKAVISCH-DEUTSCHEN LEXIKONS	611
Corrigenda	613
Čakavische Zusatzpositionen	617
Deutsches Wortregister zu den čakavischen Zusatzpositio- nen	619